

**RIMSKO SELO U PROVINCII GORNJOJ PANONIJI:
VIROVITICA KIŠKORIJA JUG**

**ROMAN VILLAGE IN THE PROVINCE OF UPPER PANNONIA:
VIROVITICA KIŠKORIJA SOUTH**

KRISTINA JELINČIĆ VUČKOVIĆ

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU

INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

M I A

**RIMSKO SELO U PROVINCIJI GORNJOJ PANONIJI:
VIROVITICA KIŠKORIJA JUG**

**ROMAN VILLAGE IN THE PROVINCE OF UPPER PANNONIA:
VIROVITICA KIŠKORIJA SOUTH**

KRISTINA JELINČIĆ VUČKOVIĆ

**Rimsko selo u provinciji Gornjoj Panoniji:
Virovitica Kiškorija Jug
Roman Village in the Province of Upper Pannonia:
Virovitica Kiškorija South**

Kristina Jelinčić Vučković

S priložima suradnika / With contributors:

Anja Bertol
Karmen Farac
Josip Halamić
Ivana Ožanić Roguljić
Ivan Radman-Livaja
Siniša Radović
Tajana Sekelj Ivančan
Renata Šoštarić
Tatjana Tkalčec
Kristina Turkalj

Zagreb, 2015.

Monographiae Instituti archaeologici
Monografije Instituta za arheologiju / Monographs of the Institute of Archaeology
MIA
Knjiga 7

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU / INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY
ZAGREB, 2015

IMPRESSUM

Monographiae Instituti Archaeologici 7

Rimsko selo u provinciji Gornjoj Panoniji: Virovitica Kiškorija Jug

Roman Village in the Province of Upper Pannonia: Virovitica Kiškorija South

Autorica / Author:

Kristina Jelinčić Vučković

Suradnici na knjizi / Contributing Associates:

Anja Bertol

Karmen Farac

Josip Halamić

Ivana Ožanić Roguljić

Ivan Radman-Livaja

Siniša Radović

Tajana Sekelj Ivančan

Renata Šoštarić

Tatjana Tkalčec

Kristina Turkalj

Recenzenti / Reviewers: Zoran Gregl, Angelina Raičković Savić, Lucijana Šešelj

ISBN 978-953-6064-13-7

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000898066.

Izdavač / Publisher: Institut za arheologiju / Institute of Archaeology, Ljudevita Gaja 32, HR-10000 Zagreb

Glavni urednik / Editor in chief: Marko Dizdar

Izvršni urednik / Desk editor: Ivana Ožanić Roguljić

Tehnički urednik / Technical editor: Bartul Šiljeg

Uredničko vijeće / Editorial committee: Eleni Schindler Kaudelka, Dénes Gabler, Janka Istenič

Lektura / Language editor: Ivan Ivančan

Prijevod / Translation: Suzana Čule, Siniša Radović, Ivana Ožanić Roguljić

Naklada / Circulation: 60

Tisak / Printed by: Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Zelina

Prijelom / Layout: Hrvoje Jambreč

Nacrtna dokumentacija / Descriptive documentation: Kristina Turkalj, Maja Šunjić, Kristina Jelinčić Vučković

Crteži arheoloških nalaza / Drawings: Miljenka Galić, Suzana Čule, Ivan Valent

3D rekonstrukcije / 3D Reconstructions: Krešimir Vučković

Autori fotografija / Photos: Damir Doračić, Hrvoje Jambreč, Tatjana Tkalčec, Tajana Sekelj Ivančan, Kristina Jelinčić Vučković, Maja Šunjić, Dalibor Kereša

Sponzori i donatori / Sponsors and donors: Privredna banka Zagreb, Hotel Šulentić, BEMING d.o.o., IPZ Uniprojekt d.o.o., IPZ Niskogradnja d.o.o., Jedinstvo – Kartonaža d.o.o.

I DIO / PART I

1. Uvod / Introduction	11
2. Arheološka iskopavanja i rezultati / Archaeological excavations and results	17
2.1. Arheološka istraživanja i rezultati / Archaeological research and results	19
2.2. Smještaj lokaliteta i komunikacije / Location of the site and communication routes	23
2.3. Nepokretna arheološka građa / Immovable archaeological material	25
2.3.1. Arheološki kompleksi / Archaeological Complexes	35
2.3.2. Druge arheološke cjeline / Other archaeological units	72
2.3.3. Strukture za pripremu hrane i ognjišta / Food preparation facilities and hearths	88
2.3.4. Slojevi / Layers	95
2.3.5. Vrste objekata / Types of facilities	96

II DIO / PART II

3. Keramički oblici i njihov prostorni kontekst / Shapes of ceramics and their spatial context	101
3.1. Uvod i slikovni pojmovnik (stručnih naziva korištenih u obradi keramike) / Introduction and pictorial glossary (of scientific vocabulary used in the chapter on ceramics)	103
3.2. Strukture keramičkog posuđa / The fabrics of ceramic dishes	107
3.3. Uporabna keramika lokalne proizvodnje: definicija, problematika proizvodnje i rasprostiranje / The locally made functional pottery: definition, issues related to production and distribution	119
3.3.1. Lonci / Pots	129
3.3.2. Zdjele / Bowls	142
3.3.3. Tanjuri / Plates	146
3.3.4. Poklopci / Lids	151
3.3.5. Tarionici / Mortars	155
3.3.6. Posude za čuvanje hrane i druge vrste posuđa / Vessels for food storage and other types of dishes	160
3.4. Stolno posuđe i posuđe dvostruke funkcije / Table ware and dual function dishes	165
3.5. Usporedba uporabne keramike lokalne proizvodnje s lokaliteta Virovitica Kiškorija Jug s takvom keramikom okolnih mikroregija / Comparing the locally produced functional ceramics from the Virovitica Kiškorija South Site to the similar ceramics produced in neighbouring micro-regions	169
3.6. Keramički utezi i pršljeni / Ceramic loom weights and whorls	181
3.7. Građevinski materijal / Building material	187
3.8. Katalog keramičkih predmeta (posuđe, utezi, pršljenovi i lijep) / Catalogue of ceramic items (dishes, weights, whorls and daub)	193
4. Predmeti od stakla, metala, kamena i novac / Glass, metal and stone items, and coins	235
4.1. Stakleno posuđe i katalog / Glass vessels and the catalogue (Kristina Turkalj)	237
4.2. Nakit od stakla i katalog / Glass jewellery and the catalogue (Kristina Jelinčić Vučković)	243

4.3. Metalni predmeti. Alati, oruđe, posuđe i ukrasni predmeti, katalog / Metal items. Tools, implements, vessels and decorative items, catalogue (Ivan Radman-Livaja, Karmen Farac)	247
4.4. Numizmatički nalazi s lokaliteta Virovitica Kiškorija jug / Numismatic finds from Virovitica Kiškorija south site (Anja Bertol)	257
4.5. Tragovi metalurške djelatnosti / Traces of metallurgical activity (Kristina Jelinčić Vučković)	261
4.6. Predmeti izrađeni od kamena, katalog / Stone items, catalogue (Josip Halamić, Kristina Jelinčić Vučković)	263
4.7. Table pokretne arheološke građe po cjelinama / Tables of movable archaeological findings by units	269

III DIO / PART III

5. Arheobotanički i arheozoološki nalazi: prehrambene navike; uzgoj biljaka i životinja na lokalitetu Virovitica Kiškorija jug / Archaeobotanical and archaeozoological finds: dietary habits; cultivation of plants and animal husbandry at the site of Virovitica Kiškorija South

299

5.1. Životinjski ostaci iz rimskog i ranosrednjovjekovnog naselja na nalazištu Virovitica Kiškorija Jug / Animal remains from the Roman and early medieval settlements at the Virovitica Kiškorija South (Siniša Radović)	301
5.2. Biljni ostaci iz antičkog i srednjovjekovnog naselja na lokalitetu Virovitica Kiškorija Jug / Plant remains from the Roman and early medieval settlement at the site Virovitica Kiškorija South (Renata Šoštarić)	311
5.3. Interpretacija arheobotaničkih i arheozooloških nalaza iz rimskog konteksta prema povijesnim izvorima / Interpretation of archaeobotanical and archaeozoological finds from Roman contexts according to historical sources (Ivana Ožanić Roguljić)	327

6. Virovitica Kiškorija Jug u ranom srednjem vijeku / Virovitica Kiškorija South during the early Middle ages (Tajana Sekelj Ivančan, Tatjana Tkalčec)

335

IV DIO / PART IV

7. Virovitica Kiškorija Jug: primjer rimskog sela u Gornjoj Panoniji / Virovitica Kiškorija South: an example of a Roman village in the Upper Pannonia

349

V DIO / PART V

8. Popis literature i antičkih izvora / Bibliography and a list of ancient sources	361
9. Podaci o suradnicima na knjizi / Information on associates	373